

STUDIJU KVALITĀTES KOMISIJA

izveidota saskaņā ar Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumiem Nr.795
„Studiju programmu licencēšanas noteikumi”

Nodibinājums „Akadēmiskās informācijas centrs”

juridiskā adrese Vaļņu iela 2, Rīga LV-1050

Rīgā

2026. gada 8. jūlijs

Nr. 2026/21-L

LĒMUMS

par studiju programmas licencēšanu

Studiju kvalitātes komisija (turpmāk – Kvalitātes komisija) 2026. gada 8. jūlijā ir izskatījusi **Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas, izglītības iestādes reģ. Nr. 3394400217, juridiskā adrese: Ezermalas iela 8B, Rīga, LV-1014** (turpmāk – Akadēmija), 2026. gada 9. marta iesniegumu Nr. 2/8.8/79, tam pievienotos dokumentus, kā arī citu Akadēmijas otrā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Militārās vadības procesi” licencēšanas ietvaros iegūto informāciju un **konstatē:**

[1] Nodibinājums “Akadēmiskās informācijas centrs” (turpmāk – Centrs) 2026. gada 10. martā ir saņēmis Akadēmijas iesniegumu¹ (turpmāk – Licencēšanas iesniegums), kurā lūgts licencēt otrā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmu “Militārās vadības procesi”, klasifikācijas kods 47863 (turpmāk – Studiju programma), Akadēmijas akreditētajā studiju virzienā “Militārā aizsardzība” (akreditēts līdz 2030. gada 14. novembrim, turpmāk – Virziens), un tam pievienotos Studiju programmas licencēšanai nepieciešamos dokumentus.

[2] Centrs 2026. gada 18. aprīlī² ir lūdzis Akadēmijai iesniegt papildu informāciju, lai Licencēšanas iesniegumu varētu izvērtēt atbilstoši normatīvajos aktos³ noteiktajām prasībām. Akadēmija 2026. gada 28. aprīlī⁴ ir iesniegusi papildinformāciju un precizētos dokumentus.

[3] Atbildot uz Centra pieprasījumu⁵ par iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem, Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk – Dienests) ir sniedzis atbildi, kurā norādīts, ka 2025. gadā Akadēmijas darbībā nav konstatēti izglītības jomu reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumi⁶.

[4] Aizsardzības ministrija, atbildot uz Centra pieprasījumu⁷, ir sniegusi atzinumu⁸, kurā norādīts, ka Studiju programma atbilst aizsardzības nozares attīstības vajadzībām, un ir atbalstījusi tās licencēšanu.

[5] Centrs saskaņā ar MK noteikumu Nr. 795 23. punktu 2026. gada 12. maijā ir apstiprinājis trīs novērtēšanas ekspertus – vienu Studiju programmai atbilstošās jomas ekspertu, vienu Latvijas

¹ Akadēmijas 2026. gada 9. marta iesniegums Nr. 2/8.8/79 “Par iesnieguma un studiju programmas nosūtīšanu licencēšanai”

² Centra 2026. gada 18. aprīļa vēstule Nr. 2026/4.1-75 “Par papildinformācijas pieprasīšanu”

³ Augstskolu likuma 55.² pants, un Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumu Nr. 795 “Studiju programmu licencēšanas noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 795), Centra 2019. gada 15. jūlija metodika “Studiju programmu licencēšanas organizēšanas metodika”

⁴ Akadēmijas 2026. gada 28. aprīļa vēstule Nr. 2/8.8/136 “Atbilde par papildinformācijas sniegšanu”

⁵ Centra 2026. gada 14. aprīļa informācijas pieprasījums Nr. 2026/4.2-55 “Informācijas pieprasījums par normatīvo aktu pārkāpumiem”

⁶ Dienesta 2026. gada 24. aprīļa vēstule Nr. 4ud-04e/663 “Par Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju”

⁷ Centra 2026. gada 11. maija vēstule Nr. 2026/4.2-64 “Par viedokļa sniegšanu”

⁸ Aizsardzības ministrijas 2026. gada 10. jūnija vēstule Nr. MV-N/1491 “Par viedokļa sniegšanu par otrā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Militārās vadības procesi” (kods – 47863) licencēšanu”

Darba devēju konfederācijas deleģētu ekspertu un vienu Latvijas Studentu apvienības deleģētu ekspertu. Akadēmija tika informēta par apstiprinātajiem ekspertiem 2026. gada 12. maijā un nav izteikusi iebildumus pret tiem.

[6] Novērtēšanas eksperti 2026. gada 1. jūnijā ir piedalījušies Studiju programmas novērtēšanas vizītē, kuras laikā ieguvuši informāciju par Studiju programmas izveidi, saturu, īstenošanas mehānismu, resursiem, akadēmisko personālu un kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, lai veiktu Studiju programmas novērtējumu atbilstoši MK noteikumu Nr. 795 24.¹ punktā noteiktajām licencēšanas prasībām.

[7] Centrs 2026. gada 3. jūlijā ir saņēmis novērtēšanas ekspertu kopīgo atzinumu (turpmāk – Atzinums), kurā eksperti visas MK noteikumu Nr. 795 24.¹ punktā noteiktās prasības ir novērtējuši ar vērtējumu “atbilst” un rekomendējuši licencēt Studiju programmu. Eksperti ir norādījuši divas īstermiņa rekomendācijas, kuras izpildāmas līdz Kvalitātes komisijas sēdei, vienu īstermiņa rekomendāciju, kura izpildāma līdz Studiju programmas īstenošanas uzsākšanai, un piecas ilgtermiņa rekomendācijas Studiju programmas pilnveidei.⁹

[8] Centrs 2026. gada 6. jūlijā Atzinumu elektroniski ir nosūtījis Akadēmijai. Akadēmija 2026. gada 7. jūlijā ir iesniegusi rekomendāciju izpildes pārskatu.¹⁰

[9] Kvalitātes komisija 2026. gada 8. jūlija sēdē, izvērtējot dokumentus par Studiju programmas licencēšanu un uzklusot Akadēmijas pārstāvju viedokli, secina:

[9.1] Dienests Akadēmijas darbībā nav konstatējis izglītības jomu reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumus (lēmuma 3. punkts), un Aizsardzības ministrija (lēmuma 4. punkts) ir atzinusi Studiju programmas atbilstību nozares attīstības vajadzībām un atbalstījusi tās licencēšanu. Līdz ar to kompetento iestāžu sniegtā informācija nerada pamatu atteikumam licencēt Studiju programmu;

[9.2] novērtēšanas eksperti rekomendē licencēt Studiju programmu un visas MK noteikumu Nr. 795 24.¹ punktā noteiktās prasības ir novērtējuši ar vērtējumu “atbilst”. Kvalitātes komisija, ievērojot turpmāk norādītos apsvērumus, piekrīt ekspertu secinājumiem par Studiju programmas stratēģisko nepieciešamību, resursu pietiekamību, satura un īstenošanas mehānisma pamatotību, akadēmiskā personāla kvalifikāciju un Studiju programmas vispārējo atbilstību licencēšanas prasībām:

[9.2.1] Studiju programma atbilst Virzienam, Akadēmijas, Nacionālo bruņoto spēku un Aizsardzības ministrijas attīstības prioritātēm. Studiju programmas mērķis, uzdevumi un plānotie studiju rezultāti ir savstarpēji saistīti un atbilst LKI 7. līmenim¹¹. Studiju programmas izveides nepieciešamību apstiprina arī Aizsardzības ministrijas atzinums.

Vienlaikus Kvalitātes komisija uzsver, ka atbilstoši normatīvajam regulējumam¹² studiju programma ir izstrādāta un paredzēta grādu un/vai profesionālās kvalifikācijas iegūšanai, nosakot studiju programmas mērķi un uzdevumus, prasības attiecībā uz studiju programmas saturu, studiju rezultātiem u.tml. Savukārt grādu/profesionālo kvalifikāciju piešķir par šādi izstrādātas un akreditētas studiju programmas apgūšanu¹³. Tāpat jebkurai studiju programmai, ievērojot tās saturu un piešķiramo grādu (profesionālo kvalifikāciju), ir jāatbilst Latvijas izglītības klasifikācijai¹⁴, bet profesionālajām studiju programmām ir jāatbilst arī profesijas standarta, valsts profesionālās augstākās izglītības standarta prasībām¹⁵. Ievērojot minēto, studiju programmas nosaukumam,

⁹ Atzinuma VI–VIII nodaļa

¹⁰ Akadēmijas dokuments “Otrā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Militārās vadības procesi” (47863) licencēšanas rekomendāciju izpildes pārskats”

¹¹ Atzinuma I nodaļa

¹² Augstskolu likuma 55. panta pirmā daļa

¹³ Augstskolu likuma 59. panta pirmā daļa

¹⁴ Augstskolu likuma 3.panta sestā daļa, 55. panta pirmā prim daļa

¹⁵ Profesionālās izglītības likuma 25.panta pirmā daļa

saturam, sasniedzamajiem rezultātiem un tās apguves rezultātā iegūstamā grāda/ profesionālās kvalifikācijas nosaukumam un kodam Latvijas izglītības klasifikācijā, ir jābūt savstarpēji saistītiem un izrietošiem no studiju satura un studējošo apgūstamajām profesionālajām kompetencēm studiju programmas ietvaros, tie nedrīkst maldināt ne potenciālos studējošos, ne potenciālos darba devējus par iegūstamās izglītības būtību un saturu.

Kvalitātes komisija norāda, ka Studiju programmas nosaukums “Militārās vadības procesi” var tikt saprasts kā dažādu procesu aprakstoša izpēte, savukārt Studiju programmas mērķis ir izglītēt militārpersonas, aizsardzības resorā strādājošos militārās vadības procesos, tādējādi attīstot efektīvam vadītājam nepieciešamās kompetences, veicinot profesionālo integritāti darbībai dinamiskos un sarežģītos vides apstākļos un teorētisko atziņu praktisko pielietojumu pētniecībā un darbā militārajās un drošības struktūrās Latvijā un ārvalstīs. Tajā skaitā viens no Studiju programmas uzdevumiem ir attīstīt raksturīgas zināšanas, prasmes un kompetences, lai sagatavotu studējošos par efektīviem, kritiski un analītiski domājošiem vadītājiem, kuri spējīgi vadīt ikdienas un pārmaiņu procesus aizsardzības jomā¹⁶. Proti, Studiju programmas mērķis un uzdevumi liecina, ka tajā tiek paredzēts studējošajiem sniegt profesionālās kompetences, lai pēc tam varētu vadīt procesus militārajās un drošības struktūrās, nevis tikai veikt pētniecisko darbību.

Tāpat arī vecākā militārā vadītāja profesionālās kvalifikācijas prasības¹⁷ nosaka, ka vecākais militārais vadītājs ir Nacionālo bruņoto spēku (NBS) militārpersona, kas spēj vadīt, plānot un nodrošināt padotās vienības (padotībā līdz 600 karavīriem un civilajiem darbiniekiem) darbību un tā uzdevumos ietilpst vienības vadīšana, dienesta pienākumu pildīšana taktiskā līmeņa un operacionālā līmeņa štābā, kas prasa praktiskās iemaņas un spējas procesus vadīt.

Ievērojot minēto, Kvalitātes komisija nolemj Akadēmijai uzdot uzdevumu līdz 2026. gada 30. oktobrim izvērtēt Studiju programmas nosaukuma precizēšanu, lai tas atbilstu profesijas standartam, Studiju programmas saturam (mērķis, uzdevumi, sasniedzamie rezultāti), piemēram, precizējot to uz nosaukumu “Militāro procesu vadīšana”, vai iesniedzot izvērstu pamatojumu, kā pašreizējais nosaukums nepārprotami atspoguļo Studiju programmas saturu, profesionālā maģistra grādu militārajā vadībā un profesionālo kvalifikāciju “Vecākais militārais vadītājs”;

[9.2.2] Studiju programmas īstenošanai paredzētā studiju bāze, informatīvā bāze, finansiālā bāze un materiāltehniskā bāze kopumā atbilst Studiju programmas īstenošanas nosacījumiem¹⁸. Studiju procesā paredzēts izmantot Akadēmijas un NBS infrastruktūru, specializētos informācijas resursus un militārās profesionālās vides resursus, tādējādi nodrošinot Studiju programmas sasaisti ar profesionālo darbību;

[9.2.3] Studiju programmas saturs un īstenošanas mehānisms kopumā ir atbilstošs Studiju programmas mērķim, uzdevumiem un sasniedzamajiem studiju rezultātiem. Vienlaikus Kvalitātes komisija ņem vērā ekspertu konstatēto, ka studiju materiāli licencēšanas izvērtēšanas laikā vēl nebija pilnībā pieejami e-studiju vidē¹⁹. Akadēmija rekomendāciju izpildes pārskatā ir norādījusi (lēmuma 8. punkts), ka pilnu materiālu ievietošanu e-studiju vidē nodrošinās pēc Studiju programmas licencēšanas.

Kvalitātes komisija uzsver, ka viens no jebkuras augstskolas uzdevumiem ir izstrādāt tādas studiju programmas, izraudzīties akadēmisko personālu, iekārtot telpas, laboratorijas, tā, lai studējošajiem dotu iespēju iegūt zināšanas, akadēmisko izglītību un profesionālo prasmi atbilstoši

¹⁶ Studiju programmas raksturojuma 8.-9.lp.

¹⁷ profesijas standarts militārā aizsardzībā, vecākā militārā vadītāja profesionālās kvalifikācijas prasības, saskaņotas Profesionālās izglītības un nodarbinātības trijspusējās sadarbības apakšpadomes 2024. gada 9. oktobra sēdē, pieejams <https://www.viaa.gov.lv/lv/media/40157/download>

¹⁸ Atzinuma II nodaļa

¹⁹ Atzinuma III nodaļa

zinātnes attīstības līmenim un Latvijas kultūras tradīcijām²⁰, un visi kvalitatīvu studiju procesa īstenošanai nepieciešamie resursi (vismaz pirmajam studiju gadam) ir jānodrošina jau uzsākot studiju programmas licencēšanu, jo eksperti licencēšanas procesa ietvaros pārbauda, citstarp, tieši arī šo resursu pieejamību kvalitatīvai Studiju programmas īstenošanai. Tādējādi šādu resursu neesamība *per se* liecina, ka Akadēmija nav pilnībā gatava uzsākt īstenot Studiju programmu, nodrošinot kvalitatīvas izglītības ieguvu.

Ievērojot minēto, Kvalitātes komisija nolēmj uzdot Akadēmijai uzdevumu līdz 2026. gada 30. oktobrim apliecināt, ka vismaz pirmā studiju gada studiju kursiem studiju materiāli ir izstrādāti un ievietoti e-studiju vidē;

[9.2.4] Studiju programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla kvalifikācija un profesionālā pieredze kopumā atbilst Studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām²¹. Studiju programmas īstenošanā paredzēts iesaistīt akadēmisko personālu ar atbilstošiem zinātniskajiem grādiem, kā arī pieredzējušus NBS virsniekus un aizsardzības nozares profesionāļus. Kvalitātes komisija uzsver Akadēmijai nepieciešamību ņemt vērā ekspertu ilgtermiņa rekomendācijas stiprināt akadēmisko un pētniecisko kapacitāti, palielināt mācībspēku savstarpējo aizvietojamību un veicināt doktora grāda ieguvu;

[9.2.5] Studiju programma kopumā atbilst Augstskolu likuma, Ministru kabineta 2023. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 305 "Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 305) un citu izglītības jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām²².

Vienlaikus, eksperti, lai novērstu neprecizitātes, t.sk., lai nodrošinātu atbilstošas terminoloģijas lietošanu, ir snieguši divas īstermiņa rekomendācijas:

1. *"Precizēt studiju programmas iegūstamā grāda nosaukumu atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 202 "Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus", izsakot to šādā redakcijā: Profesionālais maģistra grāds Militārajā vadībā un 7. līmeņa profesionālā kvalifikācija "Vecākais militārais vadītājs". Kvalitātes komisija konstatē, ka Akadēmija rekomendāciju izpildes pārskatā ir norādījusi, ka ir precizējusi iegūstamā grāda nosaukumu.*

2. *"Precizēt studiju programmas uzņemšanas prasības, studiju līmeņus izsakot ciklos un skaidri nosakot civilpersonu atbilstības izvērtēšanas kārtību un reflektantu militārā dienesta pakāpju un amatu atbilstību studiju programmas mērķim".*

Kvalitātes komisija konstatē, ka Akadēmija ir precizējusi Studiju programmas uzņemšanas prasības, izsakot tās šādā redakcijā:

"1) NBS virsniekiem, sākot no virsleitnanta dienesta pakāpes, iegūta vismaz pirmā cikla augstākā izglītība, pabeigts NBS "Vidējā līmeņa komandējošā sastāva un štāba virsnieka kurss";

2) izteikts šādā redakcijā NBS instruktoriem, sākot no galvenā virsseržanta (Jūras spēkos – galvenais bocmanis) dienesta pakāpes, iegūta vismaz pirmā cikla augstākā izglītība, pabeigts NBS "Augstākā instruktora kurss";

3) izteikts šādā redakcijā Aizsardzības resorā strādājošajām civilpersonām, iegūta vismaz pirmā cikla augstākā izglītība, vismaz 1 gada darba pieredze jebkāda līmeņa vadošā amatā aizsardzības resorā, apgūts mācību kurss "Aizsardzības ministrijā un Nacionālajos bruņotajos spēkos strādājošo civilpersonu militārā sagatavošana", rekomendācijas vēstule no institūcijas vadītāja vai viņa pilnvarotas amatpersonas, iegūta speciālā atļauja pieejai valsts noslēpumam, motivācijas vēstule".

²⁰ Augstskolu likuma 5. panta otrā daļa

²¹ Atzinuma IV nodaļa

²² Atzinuma V nodaļa

Izvērtējot Studiju programmas uzņemšanas prasības, Kvalitātes komisija secina turpmāk minēto:

[9.2.5.1] MK noteikumu Nr. 305 31. punkts nosaka, ka maģistra studiju programmas satura apguve nodrošina rezultātus, kas nepieciešami profesionālās darbības veikšanai atbilstoši LKI septītā profesionālās kvalifikācijas līmeņa teorētiskajai un praktiskajai sagatavotībai. Atbilstoši šo noteikumu 36. punktam studiju kursu izvēli, saturu un apjomu, darba vidē īstenojamo studiju saturu un praksi nosaka saskaņā ar iegūstamās profesionālās kvalifikācijas prasībām. Tādējādi profesionālās kvalifikācijas piešķiršana ir pieļaujama tikai tad, ja Studiju programmas saturs ļauj ikvienam studējošajam sasniegt visas profesijas standartā noteiktās kompetences. Savukārt, lai studējošais sekmīgi apgūtu Studiju programmas saturu un nokārtotu pārbaudījumus, tad ir jānodrošina, ka Studiju programmas saturam atbilstoši tiek noteiktas uzņemšanas prasības;

[9.2.5.2] profesijas standartā "Vecākais militārais vadītājs" noteikts, ka vecākais militārais vadītājs ir **NBS militārpersona**, kura spēj vadīt, plānot un nodrošināt padotās vienības, kurā var būt līdz 600 karavīriem un civilajiem darbiniekiem, darbību, nodrošināt vienības uzdevumu izpildi miera laikā, valsts apdraudējuma un kara gadījumā, vadīt personālu, budžetu un projektus, piedalīties valsts aizsardzības plāna izstrādē un izpildē, kā arī pildīt dienesta pienākumus taktiskā, operacionālā un stratēģiski operacionālā līmeņa štābos (skat. arī 9.2.1. apakšpunktu). Profesijas standarta formulējums nepārprotami sasaista profesionālo kvalifikāciju ne tikai ar vispārīgām vadības zināšanām, bet arī ar militārpersonas statusu, militārās vienības komandvadību, dienesta pienākumu pildīšanu un atbildību valsts apdraudējuma un kara apstākļos;

[9.2.5.3] Militārā dienesta likuma 16. pants nosaka NBS vienību komplektēšanas pamatprincipus un apstākļus, kuru dēļ Latvijas pilsoni nevar pieņemt militārajā dienestā, tostarp prasības attiecībā uz sodāmību, veselības stāvokli, saistību ar ārvalstu drošības dienestiem, iepriekšēju atvaļināšanu disciplīnas pārkāpumu dēļ, nacionālās drošības interesēm un pilsonību. Minētais regulējums apliecina, ka militārpersonas statuss un tiesības pildīt militārā dienesta pienākumus rodas īpašā, normatīvajos aktos reglamentētā atlases procesā. Aizsardzības resorā strādājošas civilpersonas darba tiesiskās attiecības, rekomendācijas vēstule, motivācijas vēstule vai civilpersonām paredzēta militārās sagatavošanas kursa apguve pati par sevi nenodibina tiesiskās attiecības militārajā dienestā un nedod karavīra statusu, kā arī neaplicina personas atbilstību visām Militārā dienesta likuma 16. pantā noteiktajām prasībām;

[9.2.5.4] Militārā dienesta likuma 18. panta pirmā daļa vispārīgi pieļauj Latvijas pilsoņu uzņemšanu militārajās izglītības iestādēs, ja tie ir sasnieguši 18 gadu vecumu un ieguvuši vismaz vidējo izglītību. Vienlaikus šā panta otrā daļa vidējā līmeņa komandējošā sastāva un štāba virsnieka kursā, kā arī vecākā štāba virsnieka kursā paredz uzņemt karavīrus, kuriem līdz maksimālā vecuma sasniegšanai ir atlicis noteikts profesionālā dienesta laiks. Savukārt Militārā dienesta likuma 31. pants nosaka vecākā instruktoru sastāva un virsnieku sastāvam atbilstošās dienesta pakāpes, kas aptver dienesta pakāpes ne zemāk par virsseržantu. Šis regulējums apliecina, ka izglītība, kura sagatavo personu militārās komandvadības un štāba pienākumiem, ir cieši saistīta ar esošu karavīra statusu, dienesta pakāpi, profesionālā dienesta gaitu.

Turklāt arī vecākā militārā vadītāja profesionālās kvalifikācijas prasībās noteiktās saistītās kvalifikācijas: leitnants un vecākais militārais instruktors, kas turklāt ir zemāka līmeņa profesionālās kvalifikācijas, liecina, ka profesionālās kvalifikācijas - vecākais militārais vadītājs, piešķiršana ir paredzēta augstāka līmeņa militārpersonām.

Līdz ar to jebkura civilpersona pēc vispārīga militārās sagatavošanas kursa apguves nav uzskatāma par līdzvērtīgu Studiju programmas uzņemšanas prasību 1. un 2. punktā noteiktajām militārpersonām: NBS virsniekiem (sākot no virsleitnanta) un NBS instruktoriem (sākot no galvenā virsseržanta);

[9.2.5.5] Kvalitātes komisija ir konsekventi norādījusi, ka maģistra studiju programmās ir paredzēts par studiju programmas apguvi piešķirt maģistra grādu konkrētā studiju vai profesionālās darbības jomā, respektīvi studiju programmas ietvaros ir jāapgūst zināšanas, prasmes un kompetences atbilstoši Latvijas izglītības kvalifikāciju (LKI) ietvartsruktūras 7. līmenim.

Tas, savukārt, nosaka, ka šajā līmenī ir jāspēj parādīt padziļinātas zināšanas un prasmes zinātnes nozarē; jāspēj patstāvīgi izmantot teoriju, metodes un problēmu risināšanas prasmes pētnieciskās, mākslinieciskās vai augsti kvalificētas profesionālās darbības veikšanai mainīgos apstākļos; jāspēj patstāvīgi formulēt un kritiski analizēt sarežģītas zinātniskas un profesionālas problēmas, integrēt dažādu jomu zināšanas, dot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā²³.

Ievērojot minēto un to, ka katrā nākamajā LKI līmenī ir ietvertas iepriekšējam līmenim noteiktās zināšanas, prasmes un kompetences²⁴:

- studijām maģistra līmeņa studiju programmās kā priekšnoteikums ir bakalaura grāds (LKI 6. līmenis) attiecīgajā zinātnes nozarē vai tai radniecīgajā zinātnes nozarē vai profesionālajā darbības jomā, kuru apgūstot, savukārt iegūst priekšzināšanas par attiecīgo zinātnes nozari, kas ir nepieciešamas, lai sekmīgi apgūtu LKI 7. līmeņa zināšanas, prasmes un kompetences. Līdz ar to uzņemšanas prasības studiju programmā, kurā iegūst zināšanas, kompetences un prasmes LKI 7. līmenī, ir jānosaka tādā līmenī, kas paredzētu reflektantam prasīt izglītību nozarē, kas atbilst iepriekšējam LKI līmenim un garantē nozares nepieciešamo priekšzināšanu (LKI 6. līmenis) apguvi, vai arī paredzētu citus priekšnosacījumus, ja izglītība nav iegūta nozarē, kas ļautu pārliecināties, ka reflektantam ir apgūtas iepriekšējās nepieciešamās zināšanas nozarē līmenī, kas ļautu sekmīgi apgūt jau esošo maģistra līmeņa studiju programmu;

[9.2.5.6] Akadēmijas iesniegtajā precizētajā uzņemšanas prasību projektā NBS virsniekiem paredzēta vismaz pirmā cikla augstākā izglītība, vismaz virsleitnanta dienesta pakāpe un pabeigts Vidējā līmeņa komandējošā sastāva un štāba virsnieka kurss, bet instruktoriem – vismaz pirmā cikla augstākā izglītība, vismaz galvenā virsseržanta, Jūras spēkos – galvenā bocmaņa, dienesta pakāpe un pabeigts Augstākā instruktora kurss. Šādas prasības nodrošina saikni starp reflektanta iepriekšējo militāro izglītību, profesionālo pieredzi un Studiju programmas mērķi.

Savukārt aizsardzības resorā strādājošajām civilpersonām paredzēta vismaz pirmā cikla augstākā izglītība, vismaz viena gada darba pieredze jebkāda līmeņa vadošā amatā aizsardzības resorā, civilpersonu militārās sagatavošanas kursa apguve, rekomendācijas vēstule, speciālā atļauja pieejai valsts noslēpumam un motivācijas vēstule. Kvalitātes komisija secina, ka minētās prasības nenodrošina pietiekamu un pārbaudāmu sasaisti ar profesijas standartā noteikto militārpersonas statusu un militārās komandvadības kompetencēm. Viena gada pieredze jebkāda līmeņa vadošā amatā var attiekties arī uz amatu, kura pienākumi nav saistīti ar militāro operāciju plānošanu, vienību vadību vai dienesta pienākumu izpildi. Turklāt rekomendācijas un motivācijas vēstule ir atlases dokumenti, nevis patstāvīgi profesionālo priekšzināšanu kritēriji. Ja Akadēmija vēlas saglabāt šos dokumentus, to izvērtēšana ir formulējama kā iestājpārbaudījums ar iepriekš noteiktiem, publiskiem un pārbaudāmiem vērtēšanas kritērijiem.

Kvalitātes komisija secina, ka Studiju programmas īstenošanas modelis attiecībā uz civilpersonām ir precizējams pirms studējošo uzņemšanas. Akadēmijai ir jāizvēlas tiesiski un akadēmiski pamatots risinājums, kas nodrošina, ka profesionālā kvalifikācija “Vecākais militārais vadītājs” tiek piešķirta tikai personām, kuras spēj sasniegt visas profesijas standartā noteiktās profesionālās kompetences un kurām ir vai Studiju programmas ietvaros tiesiski var tikt nodrošināts nepieciešamais militārpersonas statuss un militārā sagatavotība.

²³ Izglītības likuma 8.¹ panta trešā daļa, MK noteikumu Nr. 322 1. pielikuma 2. tabula, Profesionālās izglītības likuma 5. panta 7. punkts

²⁴ Izglītības likuma 8.¹ panta otrā daļa

Līdz ar to, Kvalitātes komisija nolemj Akadēmijai uzdot uzdevumu līdz 2026. gada 30. oktobrim precizēt uzņemšanas prasības daļā par civilpersonu uzņemšanu studijās:

1) paredzot, ka uzņem civilpersonas, kuras ir izgājušas militāro pamatapmācību un kurām piešķirts karavīra statuss, un kas atbilst Militārā dienesta likuma prasībām, un kurām ir vismaz 2 gadu pieredze vadošā amatā aizsardzības resorā, vai

2) paredz uzņemt civilpersonas bez militārās pamatapmācības un karavīra statusa, bet kuras atbilst Militārā dienesta likuma prasībām, un šajā gadījumā Studiju programmas ilgums šiem studējošajiem ir ilgāks un Studiju programmas apjoms ir lielāks, ietverot studiju saturā militāro pamatapmācību un militārās vadības pamatzināšanu apguvi, vai

3) paredz izveidot akadēmisko studiju programmu bez profesionālās kvalifikācijas piešķiršanas, kurā uzņem civilpersonas bez īpašiem nosacījumiem par atbilstību militārajam dienestam, vai

4) paredz izveidot atsevišķu profesionālo kvalifikāciju, kas paredzēta tieši civilpersonām aizsardzības nozarē, bet kas nav militārpersonas amats,

5) un prasību par rekomendācijas vēstuli, motivācijas vēstuli ietverot uzņemšanas noteikumus, bet uzņemšanas prasībās nosakot, ka tas ir iestājpārbaudījums.

[9.3] Kvalitātes komisija, izvērtējot Studiju programmas dokumentus secina turpmāk minēto:

[9.3.1] izvērtējot studiju plānu, Kvalitātes komisija konstatē, ka Studiju programma ietver vairākus salīdzinoši neliela apjoma studiju kursus. Studiju satura strukturēšana divu vai triju kredītpunktu studijuursos pati par sevi nav aizliegta, tomēr pārmērīga sadrumstalotība var apgrūtināt integrētu studiju rezultātu sasniegšanu, palielināt studiju procesa administratīvo slogu un vājināt starpdisciplināru militārās vadības kompetenču apguvi, un neatbilst studentcentrētai studiju pieejai²⁵.

Tādēļ Kvalitātes komisija nolemj Akadēmijai uzdot uzdevumu līdz 2026. gada 30. oktobrim pārskatīt Studiju programmas studiju plānu, savstarpēji apvienojot neliela apjoma studiju kursus lielāka apjoma studijuursos vai studiju moduļos, ja vien Akadēmija nepamato atsevišķa studiju kursa saglabāšanas nepieciešamību;

[9.3.2] tāpat Kvalitātes komisija norāda, ka atbilstoši normatīvajam regulējumam studiju kursa aprakstā izklāsta studiju rezultātu sasniegšanai nepieciešamo studiju kursa saturu, ietver studiju kursa kalendāru, obligāto literatūru un papildliteratūru, norāda citus informācijas avotus, raksturo studējošo patstāvīgā darba organizāciju un uzdevumus un nosaka studiju rezultātu vērtēšanas kritērijus²⁶. Kvalitātes komisija norāda, ka informācijai par apgūstamo literatūru, it īpaši obligāto literatūru, ir jābūt aktuālai un pieejamai studējošajiem studiju īstenošanas valodā, lai nemaldinātu studējošos un ļautu efektīvi sasniegt studiju rezultātus. Izvērtējot Studiju programmas studiju kursu aprakstos ietverto literatūru, konstatējams, ka daļa no tās ir novecojusi²⁷.

Ievērojot minēto, Kvalitātes komisija nolemj Akadēmijai uzdot uzdevumu līdz 2026. gada 30. oktobrim pārskatīt studiju kursu aprakstus, nodrošinot tajos aktuālas literatūras un citu informācijas avotu iekļaušanu.

[9.4] Kvalitātes komisija secina, ka Studiju programma un tās īstenošanai nepieciešamie resursi kopumā atbilst MK noteikumu Nr. 795 24.¹ punktā noteiktajām licencēšanas prasībām. Vienlaikus uzņemšanas prasību modelis civilpersonām, Studiju programmas plāna sadrumstalotība, e-studiju materiālu faktiskā nepieejamība, atsevišķu studiju kursu literatūras aktualitāte un Studiju programmas nosaukuma atbilstība saturam, ir jautājumi, kuri novēršami pirms Studiju programmas īstenošanas uzsākšanas.

²⁵ Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG), tulkojums, Brisele: 2015.g., 1.3. nodaļa, 14.lp., pieejams https://www.aika.lv/wp-content/uploads/2019/12/ESG_2015_latviski.pdf

²⁶ Augstskolu likuma 56.¹ panta otrā daļa

²⁷ Piem., studiju kursā “Organizāciju kultūra”, “Informācijas karš un medijpratība”

Augstskolu likuma 55.² panta sestā daļa nosaka, ka lēmumu par studiju programmas licencēšanu pieņem, ja studiju programma atbilst Ministru kabineta Nr. 795 24.¹ punktā noteiktajām licencēšanas prasībām. Administratīvā procesa likuma 68. pants pieļauj labvēlīga administratīvā akta papildināšanu ar nosacījumu, ja tas nepieciešams, lai administratīvais akts atbilstu tiesību normām vai aizsargātu būtiskas sabiedrības intereses. Konkrētajā gadījumā Studiju programmas nepieciešamība, pamatstruktūra, resursi un kvalitātes nodrošināšanas mehānismi ir pietiekami pamatoti, tādēļ atteikums licencēt visu Studiju programmu nebūtu samērīgs. Vienlaikus tiesiski pamatotas uzņemšanas prasības, kas atbilst profesionālās kvalifikācijas prasībām, kā arī studiju materiālu izstrāde un pieejamība pirmajam studiju gadam ir būtiskas sabiedrības intereses kvalitatīvas izglītības nodrošināšanā. Tādēļ Studiju programma licencējama, nosakot nosacījumu, ka Akadēmija nav tiesīga uzsākt Studiju programmas īstenošanu un uzņemt studējošos, kamēr Kvalitātes komisija ar atsevišķu lēmumu nav atzinusi šajā lēmumā noteiktos uzdevumus par izpildītiem.

Nosacījuma, kas aizliedz sākt Studiju programmas īstenošanu un studējošo uzņemšanu pirms uzdevumu izpildes, tiesiskais mērķis ir aizsargāt potenciālo studējošo tiesības uz kvalitatīvu izglītību un nodrošināt valsts izveidotās izglītības kvalitātes sistēmas efektīvu darbību.²⁸ Izglītības likuma 3. panta pirmā daļa ikvienam garantē tiesības uz kvalitatīvu izglītību, kā arī likums nosaka, ka izglītības kvalitāte ir plānojama, sasniedzama, uzturama, uzraugāma un pastāvīgi pilnveidojama un ka izglītības procesa īstenošanai ir pienākums nodrošināt izglītības kvalitāti.²⁹ No minētā izriet, ka Kvalitātes komisijai, piešķirot tiesības īstenot jaunu studiju programmu, jānovērs situācija, kurā studējošie tiktu uzņemti, pirms ir galīgi sakārtotas prasības, kas tieši ietekmē uzņemšanas tiesiskumu, studiju saturu un studiju procesam nepieciešamo nodrošinājumu.

Noteiktais ierobežojums ir piemērots minētā mērķa sasniegšanai. Lēmuma 10. punktā noteiktie uzdevumi attiecas uz reflektantu atbilstības un atlases kritērijiem, profesionālās kvalifikācijas piešķiršanas priekšnoteikumiem, Studiju programmas studiju materiālu faktisko pieejamību, studiju literatūras aktualitāti un Studiju programmas nosaukuma atbilstību tās saturam. Prasība šos jautājumus atrisināt pirms uzņemšanas nodrošina, ka studiju tiesiskās attiecības tiek nodibinātas tikai pēc tam, kad reflektantiem ir publiski pieejami skaidri, objektīvi un tiesiski uzņemšanas nosacījumi un Akadēmija faktiski spēj īstenot Studiju programmu apstiprinātajā saturā un kvalitātē.

Ierobežojums ir arī nepieciešams, jo leģitīmo mērķi nav iespējams līdzvērtīgi sasniegt ar Akadēmijas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Vienīgi pienākums novērst trūkumus jau pēc Studiju programmas īstenošanas uzsākšanas nenovērstu risku, ka personas tiek uzņemtas pēc vēl galīgi neapstiprinātiem kritērijiem vai uzsāk studijas, pirms ir nodrošināts pilns studiju saturs un mācību resursi. Pēc studējošo uzņemšanas personām rastos tiesiskā palāvība uz studiju turpināšanu atbilstoši uzņemšanas brīdī izsludinātajiem nosacījumiem, un vēlākas būtiskas izmaiņas varētu skart studējošo studiju pēctecību un tiesiskās intereses. Tādēļ trūkumu novēršana pirms uzņemšanas ir vienīgais līdzeklis, kas pietiekami droši nepieļauj kvalitātes un tiesiskuma risku iestāšanos.

Nosacījums ir samērīgs un attiecas tikai uz Studiju programmas īstenošanas un uzņemšanas uzsākšanu un ir pilnībā atkarīgs no Akadēmijas spējas izpildīt lēmumā noteiktos uzdevumus. Nosacījums neatceļ Studiju programmas licenci un neliedz Akadēmijai sagatavot Studiju programmu īstenošanai. Studiju programmas licencēšanas atteikums būtu Akadēmijai būtiski ierobežojošāks un, ņemot vērā ekspertu pozitīvo vērtējumu un konstatēto kopējo atbilstību, nebūtu nepieciešams. Sabiedrības un potenciālo studējošo ieguvums no garantijas, ka Studiju programma

²⁸ Administratīvā procesa likuma 66. panta pirmā daļa

²⁹ Izglītības likuma 3. panta pirmā daļa un 4.¹ panta pirmā un otrā daļa

tiek uzsākta tikai pēc tās pilnīgas sagatavošanas, pārsniedz Akadēmijai radīto īslaicīgo ierobežojumu.

[10] Ņemot vērā minēto, ievērojot Administratīvā procesa likuma 63. panta pirmās daļas 1. punktu, 67. un 68. pantu, Augstskolu likuma 55.² panta ceturto, sesto un divpadsmito daļu, MK noteikumu Nr. 795 6.1. apakšpunktu, 24.¹ un 26. punktu:

nolemj:

[10.1] **licencēt** Akadēmijas otrā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmu **“Militārās vadības procesi”** Akadēmijas studiju virzienā **“Militārā aizsardzība”**:

- studiju programmas kods – 47863;
- studiju programmas apjoms un ilgums – 95 KP / 2 gadi un 125 KP/ 2 gadi un 6 mēneši;
- studiju programmas īstenošanas vieta – Ezermalas iela 8B, Rīga, LV-1014;
- studiju programmas īstenošanas veids – nepilna laika studijas;
- studiju programmas īstenošanas forma – klātie;ne;
- studiju programmas īstenošanas valoda – latviešu valoda;
- piešķiramais grāds un profesionālā kvalifikācija – profesionālais maģistra grāds militārajā vadībā un vecākā militārā vadītāja profesionālā kvalifikācija;
- uzņemšanas prasības – precizējamas un apstiprināmas šā lēmuma 10.3. apakšpunktā noteiktajā kārtībā;

[10.2] **noteikt**, ka Akadēmija ir tiesīga sākt Studiju programmas īstenošanu un izsludināt vai īstenot studējošo uzņemšanu tikai pēc tam, kad Kvalitātes komisija ar atsevišķu lēmumu ir atzinusi šā lēmuma 10.3.–10.7. apakšpunktā noteiktos uzdevumus par izpildītiem;

[10.3] **uzdot Akadēmijai līdz 2026. gada 30. oktobrim** precizēt, Akadēmijas Senātā apstiprināt un iesniegt Kvalitātes komisijai Studiju programmas uzņemšanas prasības, nodrošinot, ka attiecībā uz aizsardzības resorā nodarbinātām civilpersonām ir izvēlēts un normatīvi pamatots viens no šādiem risinājumiem:

1) uzņemt tikai personas, kuras pirms studiju uzsākšanas ir apguvušas militāro pamatapmācību, ieguvušas karavīra statusu, atbilst Militārā dienesta likuma 16. panta prasībām un kurām ir vismaz divu gadu pieredze ar militāro vadību vai aizsardzības plānošanu saistītā vadošā amatā;

2) personām bez militārās pamatapmācības un karavīra statusa izveidot atsevišķu, lielāka apjoma un ilguma Studiju programmas īstenošanas variantu, kura saturā un tiesiskajā īstenošanas mehānismā ir iekļauta militārā pamatapmācība, karavīra statusa iegūšana un militārās vadības pamatzināšanu apguve;

3) izveidot akadēmisku otrā cikla studiju programmu bez profesionālās kvalifikācijas **“Vecākais militārais vadītājs”** piešķiršanas;

4) izstrādāt un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apstiprināt atsevišķu profesionālo kvalifikāciju aizsardzības resorā strādājošām civilpersonām;

kā arī, ja uzņemšanas procesā tiek izmantota rekomendācijas vēstule, motivācijas vēstule, intervija vai citu dokumentu izvērtēšana, šīs prasības formulēt kā iestājpārbaudījumu (lēmuma 9.2.5. apakšpunkts);

[10.4] **uzdot Akadēmijai līdz 2026. gada 30. oktobrim** pārskatīt Studiju programmas plānu, novēršot nepamatotu studiju kursu sadrumstalotību un savstarpēji apvienojot neliela apjoma studiju kursus lielāka apjoma studijuursos vai studiju moduļos, vai sniedzot pamatojumu par katra atsevišķā neliela apjoma studiju kursa saglabāšanas nepieciešamību (lēmuma 9.3.1. apakšpunkts);

[10.5] **uzdot Akadēmijai līdz 2026. gada 30. oktobrim** iesniegt dokumentus, kas apliecina, ka vismaz pirmā studiju gada studiju kursiem ir sagatavoti un e-studiju vidē pieejami pilnvērtīgi mācību materiāli, literatūras saraksti un metodiskie resursi (lēmuma 9.2.3. apakšpunkts);

[10.6] **uzdot Akadēmijai līdz 2026. gada 30. oktobrim** pārskatīt un iesniegt precizētus studiju kursu aprakstus, nodrošinot tajos aktuālas obligātās literatūras, papildliteratūras un citu informācijas avotu iekļaušanu (lēmuma 9.3.2. apakšpunkts);

[10.7] **uzdot Akadēmijai līdz 2026. gada 30. oktobrim** precizēt Studiju programmas nosaukumu, nodrošinot nepārprotamu sasaisti starp nosaukumu, Studiju programmas saturu, piešķiramo profesionālo maģistra grādu un profesionālo kvalifikāciju (lēmuma 9.2.1. apakšpunkts).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmajai un otrajai daļai, lēmums stājas spēkā termiņā, kas noteikts Paziņošanas likumā, atkarībā no lēmuma paziņošanas veida.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 79. panta pirmo daļu un MK noteikumu Nr. 795 8. punktu, lēmumu var apstrīdēt Apelācijas komisijā viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, iesniedzot iesniegumu Centrā.

Kvalitātes komisijas priekšsēdētāja

(parakstīts elektroniski)

T. Volkova